

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2018

A1.

Θεματικό κέντρο: παιδεία – εκπαίδευση

1§ Οι έννοιες της παιδείας και της εκπαίδευσης συχνά συγχέονται μεταξύ τους, ενώ η παιδεία φαίνεται να παίρνει διαφορετικές ερμηνείες μέσα από τον Αισχύλο, το Σοφοκλή και τον Πλάτωνα.

2§ Συναφής έννοια της παιδείας είναι η εκπαίδευση η οποία υποδηλώνει τη διδασκαλία.

3§ Όμως παιδεία και εκπαίδευση δεν είναι όμοιες έννοιες, γι' αυτό ο πιο επισταμένος έλεγχός τους θα καταδείξει ότι κοινό σημείο τους είναι η παροχή κλιμακούμενης γνώσης στα πλαίσια των εκπαιδευτικών φορέων.

4§ Τέλος, οι διαφορές τους συνοψίζονται στο ότι η παιδεία είναι θεωρητική, αδέσμευτη και προαιρετική, ενώ η εκπαίδευση πρακτική, με συγκεκριμένο στόχο και αναγκαστική.

B1.

A. Λάθος

B. Λάθος

Γ. Σωστό

Δ. Λάθος

E. Σωστό

B2.a.

Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της σύγκρισης – αντίθεσης. Συγκρίνονται η παιδεία και η εκπαίδευση, έχοντας ως εμφανείς διαφορές «Οι διαφορές ... προκύπτουν ... υποχρεωτική» και ενδεικτικά ο συγγραφέας χρησιμοποιεί τον αντιθετικό σύνδεσμο «Αντίθετα».

B2.β.

Ωστόσο: εναντίωση

Επομένως: συμπέρασμα

Προκειμένου: σκοπός, αποτέλεσμα

Που πάει να πει ότι: επεξήγηση

Κυρίως: έμφαση

B3.α.

Ανιχνεύονται: εντοπίζονται, βρίσκονται, επισημαίνονται

Συνάπτεται: συνδέεται, συνδυάζεται, σχετίζεται

Εμφανίζεται: παρουσιάζεται, φανερώνεται, απαντάται

Συντελεστών: παραγόντων, παραμέτρων

Προφανείς: φανερές, ευδιάκριτες, πασίδηλες

B3.β.

Αναβαθμίζεται: υποβαθμίζεται, υποτιμάται

Μεταγενέστερη: προγενέστερη, παλαιότερη, προηγούμενη

Επιτρέπουν: απαγορεύουν, αποτρέπουν, εμποδίζουν

Ιδιωτική: δημόσια

Διαφορές: ομοιότητες

B4.α.

Ρήματα παθητικής φωνής: εναλλάσσονται, ανιχνεύονται, αναβαθμίζεται

B4.β.

Η παθητική φωνή προσδίδει έμφαση στο ρήμα, δηλαδή στο αποτέλεσμα της ενέργειας που δέχεται το υποκείμενο. Δίνεται στο ύφος επισημότητα, αντικειμενικότητα, ουδετερότητα. Το κείμενο γίνεται πιο σοβαρό και αξιόπιστο.

Γ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο (απαραίτητος ο τίτλος και η αφορμή από επίκαιρο γεγονός)

Θέμα: παιδεία – εκπαίδευση

Δεδομένα: αφορμή ο διάλογος για τον μορφωτικό ρόλο του σχολείου

Z1: εκπαιδευτική και παιδευτική λειτουργία του σχολείου

Z2: τρόποι επίτευξης του παιδευτικού ρόλου του σχολείου (εκπαιδευτικοί – μαθητές)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ.

Είναι ανάγκη το σχολείο να απεγκλωβιστεί από τον μονοδιάστατο τεχνοκρατικό του χαρακτήρα και να λάβει μια πιο ανθρωπιστική διάσταση.

Z1. εκπαιδευτική και παιδευτική λειτουργία του σχολείου

- Τεχνοκρατική εκπαίδευση: Η εκπαίδευση οφείλει να παρέχει όλα τα εφόδια με τα οποία οι μαθητές μπορούν να ενταχθούν και να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του σύγχρονου κόσμου: ενημέρωση, εξοικείωση και μάθηση των νέων δεδομένων, χρήση και εφαρμογή των νέων τεχνολογιών για αφομοίωση της γνώσης (π.χ. ηλεκτρονικοί υπολογιστές, βίντεο, πολυμέσα, επικοινωνία με άλλα σχολικά περιβάλλοντα μέσω διαδικτύου) με εναλλαγή θεωρητικής και πρακτικής άσκησης.
- Επαγγελματικός προσανατολισμός: Το σχολείο έχει καθήκον να μεριμνά για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των μαθητών (αναβάθμιση του ρόλου του Σ.Ε.Π.): είναι αναγκαίο να τους ενημερώνει για τα επαγγέλματα και τις συνθήκες τους βάσει των σύγχρονων απαιτήσεων της αγοράς εργασίας (νέα επαγγέλματα και ειδικότητες, κορεσμένοι επαγγελματικοί κλάδοι, ανεργία) και να τονίζει τη σπουδαιότητα της ορθής επιλογής επαγγέλματος.
- Αισθητική αγωγή – γενική παιδεία: Επιβεβλημένο είναι να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στην αισθητική καλλιέργεια των μαθητών (μαθήματα τέχνης και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις), στη συστηματική γνώση της Ελληνικής, στη γλωσσομάθεια και στα θεωρητικά μαθήματα. Εξίσου σημαντική κρίνεται η ανάπτυξη διαφόρων προγραμμάτων αθλητισμού αλλά και η περιβαλλοντική εκπαίδευση.

- **Κριτική σκέψη:** Ένα αποτελεσματικό εκπαιδευτικό σύστημα έχει ως στόχο να καλλιεργεί την κριτική σκέψη, τον προβληματισμό και τη γόνιμη αμφισβήτηση, το διάλογο και τη λογική, χωρίς όμως να παραγκωνίζει τα ψυχικά χαρίσματα, τα συναισθήματα, την ευαισθησία και τη φαντασία του παιδιού.
- **Ηθικές αξίες:** Το σχολείο έχει και ηθικοπλαστικό χαρακτήρα, γι' αυτό οφείλει να ενισχύει την άμιλλα, τη συνεργασία, την ομαδικότητα, την ισοτιμία μεταξύ των μαθητών, διαπλάθοντας ηθικές προσωπικότητες.
- **Παραδόσεις – ιστοριογνώσια:** Η εκπαίδευση έχει χρέος να τονώνει τη φιλοπατρία, να αγωνίζεται για την περιφρούρηση της εθνικής μας αυτοτέλειας, να μεταγγίζει την εθνική κουλτούρα και να ενδυναμώνει την πίστη στις εθνικές παραδόσεις, να προσφέρει πραγματική ιστοριογνώσια.
- **Διαπολιτισμική εκπαίδευση:** Το σχολείο οφείλει να καλλιεργεί συνάμα την ανεκτικότητα και την πίστη στην αξία κάθε έθνους και πολιτισμού με τη μελέτη των γόνιμων στοιχείων τους, μέσω της διαπολιτισμική εκπαίδευσης. Έτσι, θα συμβάλει στις υγιείς διακρατικές σχέσεις και στην ανάπτυξη ενός πνεύματος διεθνισμού.
- **Πολιτικοποίηση:** Έμφαση χρειάζεται να δοθεί στην οργάνωση και δραστηριοποίηση των μαθητικών κοινοτήτων, προκειμένου να επιτευχθεί η ουσιαστική εξοικείωση του μαθητή με τις δημοκρατικές διαδικασίες και να διαμορφωθεί μια γνήσια πολιτική συνείδηση.

Z2: τρόποι επίτευξης του παιδευτικού ρόλου του σχολείου (εκπαιδευτικοί – μαθητές)

Εκπαιδευτικοί

- Χρέος αμετάθετο του εκπαιδευτικού είναι το ειλικρινές ενδιαφέρον και ο σεβασμός προς το μαθητή. Ο δάσκαλος επικουρεί το έργο των νέων, γι' αυτό οφείλει να τους εμπνέει εμπιστοσύνη, να τους καθοδηγεί στη διδακτική πράξη και να επιδεικνύει αυστηρότητα, όταν χρειάζεται.
- Ο εκπαιδευτικός είναι αναγκαίο να έχει πλούτο ειδικών αλλά και γενικών γνώσεων, πρωτότυπη σκέψη, να διαθέτει μεταδοτικότητα και αίσθηση του χιούμορ, να προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών και να τους παρακινεί στην περιπέτεια κατάρκτησης της γνώσης.
- Οι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να είναι διαλλακτικοί και συνεργάσιμοι, να προωθούν το διάλογο στη σχολική αίθουσα, να μη διέπονται από δογματισμό και φανατισμό ούτε να προβάλλουν ως αυθεντίες.
- Απαραίτητο κρίνεται οι δάσκαλοι να διαθέτουν ήθος, να εμφορούνται από ιδανικά και αξίες, να μεταλαμπαδεύουν την αγάπη για τον άνθρωπο, να διαθέτουν συνέπεια λόγων και έργων και να αποτελούν υγιή πρότυπα για τη νεολαία.

Μαθητές.

- Οι μαθητές χρειάζεται να συνειδητοποιήσουν την ποικίλη προσφορά του σχολείου και να μην το αντιμετωπίζουν με αδιαφορία και πλήξη κατά την ώρα του μαθήματος, αλλά ως έναυσμα για να ξεφύγουν από την πνευματική οκνηρία και την άγνοια. Οι σχολικές εργασίες δεν είναι καταναγκαστικό έργο, αλλά μια περιπέτεια κατάκτησης της γνώσης.
- Απαραίτητο κρίνεται ο μαθητής να αποβάλλει κάθε πνεύμα χρησιμοθηρίας και ωφελιμισμού, που υπονομεύουν την αληθινή παιδεία. Η ευρύτερη καλλιέργεια συντελείται τόσο μέσω των θεωρητικών όσο και των θετικής κατευθύνσεως μαθημάτων. Έτσι, καταπολεμάται η μονολιθικότητα στη σκέψη και η ημιμάθεια που προκαλείται από την απόρριψη ορισμένων κλάδων της γνώσης, όταν αποκλειστικός στόχος του μαθητή είναι η πρόσβαση στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- Επιβάλλεται σεβασμός προς το διδάσκοντα και διάθεση για συνεργασία, προκειμένου να επιτύχει η εκπαιδευτική διαδικασία.
- Ο άκρατος ανταγωνισμός των μαθητών είναι απαραίτητο να μεταστραφεί σε ευγενή άμιλλα, που ευνοεί την ομαδικότητα, τη συνεργασία, την ισοτιμία της σχολικής τάξης.
- Ο μαθητής οφείλει να καλλιεργήσει τη μητρική του γλώσσα.
- Κάθε μαθητής θεωρείται αναγκαίο να μνηθεί στο θεσμό των μαθητικών κοινοτήτων, προκειμένου να εξοικειωθεί με τις δημοκρατικές διαδικασίες και να πολιτικοποιηθεί υγιώς. Εξίσου χρήσιμη αποδεικνύεται η ανάπτυξη ευρύτερου προβληματισμού, η ευαισθητοποίηση και η δραστηριοποίηση αναφορικά με τα κοινωνικά ζητήματα (π.χ. εθελοντισμός).

Οι παραπάνω απαντήσεις είναι ενδεικτικές και δεν είναι δεσμευτικές για τους υποψηφίους.